



Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Antonija Jagodar
Zvanje	Profesor povijesti i sociologije
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	OŠ „Dr. Stjepan Ilijašević“ Oriovac
Adresa elektroničke pošte	antonija.jagodar@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Tema: Feničani i Grci-pomorci, trgovci i kolonizatori na Sredozemlju i na Jadranu Nastavna jedinica: Sredozemlje-raskrižje kulture obrada
Predmet (ili međupredmetna tema)	Povijest
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	U okviru sata Povijesti se izvodi: 2. ciklus (3., 4. i 5. razred osnovne škole) Učiti kako učiti uku A.2.1. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema. uku A.2.3. Učenik se koristi kreativnošću za oblikovanje svojih ideja i pristupa rješavanju problema. uku B.2.2. Na poticaj učitelja učenik prati svoje učenje i napredovanje tijekom učenja. uku B.2.4. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak. uku C.2.2. Učenik iskazuje pozitivna i visoka očekivanja i vjeruje u svoj uspjeh u učenju. uku C.2.3. Učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za



	<p>svoje učenje i ustraje u učenju.</p> <p>IKT</p> <p>ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.</p> <p>ikt A.2.2. Učenik se samostalno koristi njemu poznatim uređajima i programima.</p> <p>ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.</p> <p>Osobni i socijalni razvoj</p> <p>osr A.2.1. Razvija sliku o sebi.</p> <p>osr A.2.2. Upravlja emocijama i ponašanjem.</p> <p>osr A.2.4. Razvija radne navike.</p> <p>osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije.</p> <p>osr B.2.4. Suradnički uči i radi u timu.</p> <p>Održivi razvoj</p> <p>odr C.2.1. Solidaran je i empatičan u odnosu prema ljudima i drugim živim bićima.</p> <p>Zdravlje</p> <p>B.2.1.A Razlikuje vrste komunikacije.</p> <p>Poduzetništvo</p> <p>pod B.2.2. Planira i upravlja aktivnostima.</p>
Razred	5. razred

OBVEZNI ELEMENTI

Odgojno- obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetni h tema objavljenih u NN)	POV OŠ B.5.1. Učenik objašnjava gospodarsku aktivnost pojedinih zajednica i njihovu važnost za razvoj društva u prapovijesti i starom vijeku POV. OŠ A. 5.1. Učenik objašnjava dinamiku i promjene u pojedinim društvima u prapovijesti i starom vijeku
Tijek nastavnog sata	<ol style="list-style-type: none">Učenik igra igru prematljikeUčenik prikuplja informacije o svom procesu učenja i unaprjeđuje proces učenja.Učenik uz pomoć povjesnog zemljovida ponavlja prirodna obilježja Grčke.Učenik čita tekst iz udžbenika.Učenik sam kreira pitanja koja ga vode kroz temu i potiču na razmišljanje.Učenik crta u bilježnicu Vennov dijagram i rješava zadane zadatke



	<ol style="list-style-type: none">7. Učenik uspoređuje Feničane i Grke u procesu kolonizacije8. Učenik izrađuje svoju listu za procjenu aktivnosti.9. Učenik objašnjava utjecaj prostora na nastanak i razvoj civilizacija.10. Učenik navodi zajedničke uzroke grčke i feničke kolonizacije.11. Učenik objašnjava međusobni utjecaj kulture naroda oko Sredozemlja i navodi primjere.12. Učenik uspoređuje i pronalazi sličnosti i razlike u proizvodima koje su Grci izvozili i uvozili uz pomoć radnog listića13. Učenik se koristi kartom te pronalazi prostor Velike Grčke, ucrtava grčke i feničke kolonije na zemljovidu14. Učenik ucrtava grčke i feničke kolonije na zemljovidu15. Učenik navodi uzroke i posljedice kolonizacije Sredozemlja u alatu oblak riječi Word art https://wordart.com/create16. učenik rješava kviz i osmosmijerku
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	<p>Uvodni dio Uloga učiteljice/vođenje procesa Prije nego učenici uđu u učionicu, učiteljica na ploču lijepi papire u boji. Na svakom od papira nalazi se po jedno slovo. Slova su pomiješana. Učiteljica s učenicima igra igru premetaljke. Učenici trebaju od zadanih slova složiti traženi pojam. Učenici slova prepisuju u svoju bilježnicu i rješavaju zadatak. Prvi učenik koji riješi zadatak izlazi pred ploču i slaže konačno rješenje (prilog 1.) Konačno rješenje je : KOLONIZACIJA</p> <p>Učiteljica postavlja pitanje učenicima:</p> <ol style="list-style-type: none">1.Što su kolonije?2.Koji narod osniva prvi kolonije?3.Zašto se osnivaju kolonije?4.Znate li što znači izreka „trbuhom za kruhom“?5.Zašto ljudi napuštaju svoje domove i odlaze u druge krajeve?6.Gdje idu ljudi danas u 21.stoljeću? <p>Učenici uz pomoć povijesnog zemljovida ponavljaju prirodna obilježja Grčke uz pomoć pitanja koja postavlja učiteljica usmjerenim razgovorom :</p> <ol style="list-style-type: none">1. Kakav je reljef Grčke?2. U čemu je značaj geografskog položaja Grčke?3. U čemu je prednost razvedenosti njezine obale?4. Koje kontinente povezuje Grčka? <p>Učiteljica objašnjava da je Grčka pretežno planinska zemљa pa je osobito u prošlosti, bila otežana veza jednog kraja zemlje s drugim krajem. Najviši vrh Grčke je Olimp. To je uvjetovalo male prihode od zemljoradnje pa se stanovništvo Grčke moralo baviti i drugim zanimanjima, naročito poslovima vezanim za pomorstvo i trgovinu. Učiteljica ističe da su zato mnogi Grci išli „trbuhom za kruhom“</p> <p>Učiteljica najavljuje naslov nastavne jedinice: Sredozemlje-raskrižje kulture</p> <p>Učenici pišu naslov nastavne jedinice u svoje bilježnice.</p>



	<p>Obrada</p> <p>Čitanje uz anketu</p> <p>Učenici čitaju tekst iz udžbenika o Feničanima i njihovim kolonijama i na temelju pročitanog teksta (dobili nove informacije)sami kreiraju pitanja koja ih vode kroz temu i potiče na razmišljanje.</p> <p><u>Vrednovanje za učenje</u></p> <p><u>PITANJA RADI PROVJERE RAZUMJEVANJA</u></p> <p>Učiteljica od učenika traži da procijene svoje odgovore, odnosno da utvrde je li nakon prvog čitanja teksta učenik dobro procijenio svoje razumijevanje pročitanog.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"><p>Pročitani tekst sam razumio/ razumjela</p><p>u potpunosti _____</p><p>djelomično _____</p><p>nisam razumio/razumjela:</p></div> <p>(postavljanje pitanja učenicima)</p> <p>Učiteljica potiče raspravu i pazi da su učenici u njezinu središtu. Učenicima postavlja pitanja otvorenog tipa i time ih potiče da razmisle o čemu su pročitali, koje su nove informacije saznali te da pokušaju predvidjeti o čemu će biti riječi u idućem dijelu.</p> <p>Učenici objašnjavaju nastanak feničke kolonizacije.</p> <p>Radni listić</p> <p>Učenici crtaju u bilježnice Vennov dijagram i uspoređuju Feničane i Grke u procesu kolonizacije (prilog 2.) Ono što je slično Feničkim i Grčkim kolonijama upisuju u presjek, a razlike u preostale dijelove kruga.</p> <p>Zadani pojmovi:</p> <p>Nedostatak zemlje, keramika, freske, purpurna boja, cedrovina, „igre s bikovima“, palače, vino, masline, želja za osvajanjem novih tržišta, kolonije,Kartaga, planinska zemlja, alfabet, brodovi, morski puž</p> <p><u>Vrednovanje kao učenje:</u></p> <p>Učenici izrađuju svoju listu za procjenu aktivnosti/zadatka nadopunjavanjem Vennovog dijagrama. Pri rješavanju zadatka u prvi stupac upisuju važne stvari koje će procjenjivati dok budu obavljali zadatak te što prate u svojem radu.</p> <p>Učenici imenuju zajedničke osobine Grčke i Fenikije i raspravljaju.</p> <p>Učiteljica zadaje zadatak učenicima.</p>
--	--



	<p>1. Opišite međusobni utjecaj kultura naroda oko Sredozemlja.</p> <p>Učenici odgovaraju na pitanje u svoje bilježnice. Pojedini učenici čitaju svoje uratke svima u razredu. Učiteljica vodi učenike kroz proces kolonizacije i zadaje zadatak.</p> <p>Učenici lijepe u svoje bilježnice radni listić na kojem su prikazani proizvodi koje su Grci izvozili i uvozili te povezuju sa zadanim brodovima. (Prilog 3.)</p> <p>Učiteljica vodi učenike kroz proces poučavanja. Grci su gradili brodove, tovarili na njih obrtničku robu i čupove pune vina i ulja te jedrili u bogate žirorodne krajeve oko Crnog i Sredozemnog mora. Na moru su uh vrebali Feničani-trgovački suparnici. No Grci su gradili lađe nalike na brze feničke galije, a ubrzo i bolje te postiskivali Feničane iz istočnog Sredozemlja. Zahvaljujući grčkoj kolonizaciji i trgovini zemlje oko Sredozemlja upoznale su grčku kulturu.</p> <p>Učiteljica dijeli radne listiće (zemljovid, prilog 4.)</p> <p>Učenici uz pomoć zemljovida:</p> <ol style="list-style-type: none">1. ucrtavaju tri fenička grada države.2. Crvenom bojom označavaju područje koje su kolonizirali Grci.3. Zaokružuju prostor Velike Grčke.4. Zelenom bojom označavaju područje koje su kolonizirali Grci.5. Ucrtavaju najvažniju feničku koloniju. <p>Završni dio sata</p> <p>Učiteljica vodi učenike kroz proces sažimanja informacija uz pomoć pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Što su kolonije?2. Tko je započeo kolonizaciju Sredozemlja u razdoblju od 7.do 5. st.pr.kr.?3. Gdje su Feničani stvorili svoju državu?4. Nabroji najvažnije feničke gradove?5. Čime su trgovali Feničani?6. Protumači uzroke grčke kolonizacije.7. Objasni posredničku trgovinu između Feničana i Grka. <p>Učenici u alatu Word art</p> <p>https://wordart.com/create</p> <p>prikazuju uzroke i posljedice kolonizacije Sredozemlja.</p> <p>Učiteljica čita pojmove, a učenici unose pojmove i kreiraju oblak riječi.</p>
--	--



	<p>Pojmovi (prilog 5.)</p> <p>siromaštvo zemlje, prenaseljenost grčkog matičnog kopna, trajno naseljavanje, širenje kulture, širenje načina života, strah od ropstva, političke borbe, težnja za širenjem trgovine, širenje trgovine, razmjena ideja.</p> <p>Učenici rješavaju kviz izrađen u Formsu</p> <p>https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgyaPQKQkbJSm7bp-dlEnnA2NUqjQAFUQjJDVEIRVFCT1pHOUTVWDY2OENRU0IJTS4u</p> <p>i osmosmijerku izrađenu u alatu (prilog 6.)</p> <p>https://wordsearchlabs.com/</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	<p>Papiri u boji</p> <p>Verbalna metoda</p> <p>Demonstracija na karti</p> <p>Metoda crtanja (Vennov dijagram)</p> <p>Online oglasna ploča</p> <p>Rad s posebno pripremljenim materijalima(radni listić)</p> <p>Vrednovanje za učenje-Pitanja provjere razumijevanja</p> <p>Vrednovanje kao učenje (Lista samoprocijene)</p> <p>Slijepi zemljovid</p> <p>Vrednovanje naučenog</p> <p>Kviz i osmosmjerka</p> <p>https://forms.office.com/Pages/ResponsePage.aspx?id=FvJamzTGgEurAgyaPQKQkbJSm7bp-dlEnnA2NUqjQAFUQjJDVEIRVFCT1pHOUTVWDY2OENRU0IJTS4u</p> <p>Osmosmjerka</p> <p>https://wordsearchlabs.com/</p>
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p><u>Vrednovanje za učenje</u></p> <p>Čitanje uz anketu</p> <p>Učenici čitaju tekst iz udžbenika o Feničanima i njihovim kolonijama i na temelju pročitanog teksta (dobili nove informacije)sami kreiraju pitanja koja ih vode kroz temu i potiče na razmišljanje.</p> <p><u>PITANJA RADI PROVJERE RAZUMJEVANJA</u></p> <p>Od učenika zatražiti da procijene svoje odgovore.</p> <p>Odnosno da utvrde je li nakon prvog čitanja povjesnog izvora dobro procijenio svoje razumijevanje pročitanog.</p>



	<p>Pročitani tekst sam razumio/ razumjela</p> <p>u potpunosti _____</p> <p>djelomično _____</p> <p>nisam razumio/razumjela:</p> <p>S učenicima razgovaramo je su li zadovoljni svojom procjenom. Ukoliko nisu zadovoljni pitamo ih i potičemo na razmišljanje što misle što trebaju promijeniti kako bi bili zadovoljni. Učenici povezuje učenje sa stjecanjem znanja,vještina i stavova.</p> <p><u>Vrednovanje kao učenje:</u></p> <p>Učenici izrađuju svoju listu za procjenu aktivnosti/zadatka nadopunjavanjem Vennovog dijagrama. Pri rješavanju zadatka u prvi stupac upisuju važne stvari koje će procjenjivati dok budu obavljali zadatak te što prate u svojem radu.</p> <p><u>Vrednovanje naučenog</u></p> <p>Povratna informacija (razgovor, postavljanje pitanja).</p> <p>Učiteljica postavlja pitanja koja su usmjerena na razinu usvojenosti ishoda. Pitanja su formulirana od niže razine (činjenično znanje) a potom na sve složenije za višu kognitivnu razinu učenja. Time se dobiva povratna informacija o razini usvojenosti kod pojedinih učenika i planiraju aktivnosti koje učenike potiču na napredak.</p> <p>Učenici rješavaju kviz i osmosmijerku.</p>
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<p>Alat linoit</p> <p>https://en.linoit.com/ učenici na online oglasnoj ploči prikazuju razvoj grčke kulture (stvaranje grčkog pisma/ alfabet). Sadržaje povezuju s razrednim projektom koji se provodi u sklopu SR a odnosi se na problem (ne)pismenost.</p> <p>Istraživački zadatak:</p> <p>Projekt (ne)pismenost</p> <p>Učenik:</p> <p>analizira problem nepismenosti u školskom okruženju,</p> <p>objašnjava utjecaj prostora na nastanak i razvoj civilizacija</p> <p>provodi različita istraživanja i intervju uz problem nepismenosti, medijske ovisnosti, elektroničkog nasilja.</p> <p>1.aktivnost: učenik-novinar (Postavlja svojim vršnjacima pitanja. Učenik-snimatelj bilježi video zapis koji će se kasnije montirati kao mala reportaža)</p> <p>Što je pismenost? Zašto je važno biti pismen?</p>



	<p>Koje vrste pismenosti sve imamo?</p> <p>Postoje li danas nepismeni ljudi?</p> <p>Koje su negativne posljedice nepismenost?</p> <p>Kako riješiti taj problem?</p> <p>2.aktivnost: pronalaženje informacije (informacijska i kartografska pismenost)</p> <p>Zadatak:</p> <p>Istražite koliko je u svijetu još uvijek ljudi nepismeno.</p> <p>Kojoj populaciji pripadaju nepismeni?</p> <p>U kojim dijelovima svijeta ima najviše nepismenih ljudi.</p> <p>Pronađite te zemlje na karti svijeta i označite.</p> <p>Što zaključujete?</p>
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetni h tema	<p>2. ciklus (3., 4. i 5. razred osnovne škole)</p> <p>Hrvatski jezik</p> <p>OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama.</p> <p>OŠ HJ A.5.3. Učenik čita tekst, izdvaja ključne riječi i objašnjava značenje teksta.</p> <p>Geografija</p> <p>GEO OŠ B.5.2. Učenik razlikuje vrste geografskih karata prema mjerilu i sadržaju te s pomoću tumača interpretira elemente karte na različitim prostornim razinama.</p> <p>Likovna kultura</p> <p>OŠ LK A.5.1. Učenik istražuje i interpretira različite sadržaje oblikujući ideje koje izražava služeći se likovnim i vizualnim jezikom.</p> <p>Informatika</p> <p>A.5.1 Nakon pete godine učenja predmeta Informatika u domeni Informacije i digitalna tehnologija učenik pronalazi i vrednuje informacije.</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Hrvatski jezik (uvježbavanje usmenog i pismenog izražavanja),</p> <p>Geografija (karta, kolonizacija, Sredozemlje)</p> <p>Sat razrednika (komunikacija)</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.





radova esejskoga tipa	<p>Mjerila ocjenjivanja postera</p> <p>Mjerila ocjenjivanja postera</p> <table border="1"><tr><td>1. Poster je pregledan.</td><td><input type="radio"/> 1</td><td>2</td></tr><tr><td>2. Poster ima sadržaj koji je opisana temu.</td><td><input type="radio"/> 1</td><td>2</td></tr><tr><td>3. Poster učešće vira izražajna sredstva.</td><td><input type="radio"/> 1</td><td>2</td></tr><tr><td>4. Tekst u oblašćima je vidljiv i čitljiv.</td><td><input type="radio"/> 1</td><td>2</td></tr><tr><td>5. Rečenice su pren-apisano točne.</td><td><input type="radio"/> 1</td><td>2</td></tr><tr><td>6. Slikovni materijal u postera je povezan s tekstrom.</td><td><input type="radio"/> 1</td><td>2</td></tr><tr><td>7. Tekst na posteru je sažet i oblikovan vlastitim riječima.</td><td><input type="radio"/> 1</td><td>2</td></tr></table> <p>ukupan broj bodova: 14 odličan: 14-13 velo dobar: 12-10 dobar: 9 - 7 dovoljan: 6-6</p>	1. Poster je pregledan.	<input type="radio"/> 1	2	2. Poster ima sadržaj koji je opisana temu.	<input type="radio"/> 1	2	3. Poster učešće vira izražajna sredstva.	<input type="radio"/> 1	2	4. Tekst u oblašćima je vidljiv i čitljiv.	<input type="radio"/> 1	2	5. Rečenice su pren-apisano točne.	<input type="radio"/> 1	2	6. Slikovni materijal u postera je povezan s tekstrom.	<input type="radio"/> 1	2	7. Tekst na posteru je sažet i oblikovan vlastitim riječima.	<input type="radio"/> 1	2
1. Poster je pregledan.	<input type="radio"/> 1	2																				
2. Poster ima sadržaj koji je opisana temu.	<input type="radio"/> 1	2																				
3. Poster učešće vira izražajna sredstva.	<input type="radio"/> 1	2																				
4. Tekst u oblašćima je vidljiv i čitljiv.	<input type="radio"/> 1	2																				
5. Rečenice su pren-apisano točne.	<input type="radio"/> 1	2																				
6. Slikovni materijal u postera je povezan s tekstrom.	<input type="radio"/> 1	2																				
7. Tekst na posteru je sažet i oblikovan vlastitim riječima.	<input type="radio"/> 1	2																				
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	<p>Projekt:</p> <p>Grčka i fenička kolonizacija Sredozemlja (izrada makete)</p> <p>Učenici skeniraju QR kod s pametnim telefonom.</p> <p>http://goqr.me/</p>  <p>Grci su opkolili Sredozemno more kao žabe koje sjede oko bare (Platon)</p> <p>Cilj:</p> <p>Projekt prema trajanju: mjesечно</p> <p>(korelacija s projektom u školi – Plastičnim čepovima do skupih lijekova)</p> <p>Projekt prema oblicima rada i uključenim sudionicima: individualni, koji će na kraju bit prikazan kao razredni projekt. Učenici donose plastične čepove kroz cijeli mjesec u školu i....</p> <p>Učenici izrađuju zemljovid od plastičnih čepova i prikazuju prostor koji su kolonizirali Grci i Feničani.</p> <p>1.skupina</p> <p>Na zemljovidu lijepi plastične čepove i prikazuju područje Grčkih kolonija (crveni čepovi)</p> <p>2.skupina</p> <p>Na zemljovidu lijepi plastične čepove i prikazuju područje Feničkih kolonija (zeleni čepovi)</p>																					



	3.skupinalzrađuje zemljovid i od različitih plastičnih čepova, prikazuju hrvatski povijesni prostor kojeg su kolonizirali Grci. Obilježava kolonije na našoj obali: Issa (Vis), Pharos (Hvar), Korkyra Melaina (Korčula), Epidaurus (Cavtat), Tragurion (Trogir).
Poveznice na multimedijiske i interaktivne sadržaje	<hr/> http://myfreebingocards.com/bingo-card-generator https://piktochart.com/ http://goqr.me/ https://crosswordlabs.com/ https://en.linoit.com http://proleksis.lzmk.hr/ http://myfreebingocards.com/bingo-card-generator http://www.wordle.net/
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	Učenici će u školskoj knjižnici potražiti različite izvore znanja (Enciklopediju, rječnike, časopise, različitu literaturu za poticanje kreativnog izražavanja)



Ministarstvo
znanosti i
obrazovanja

Prilog 1

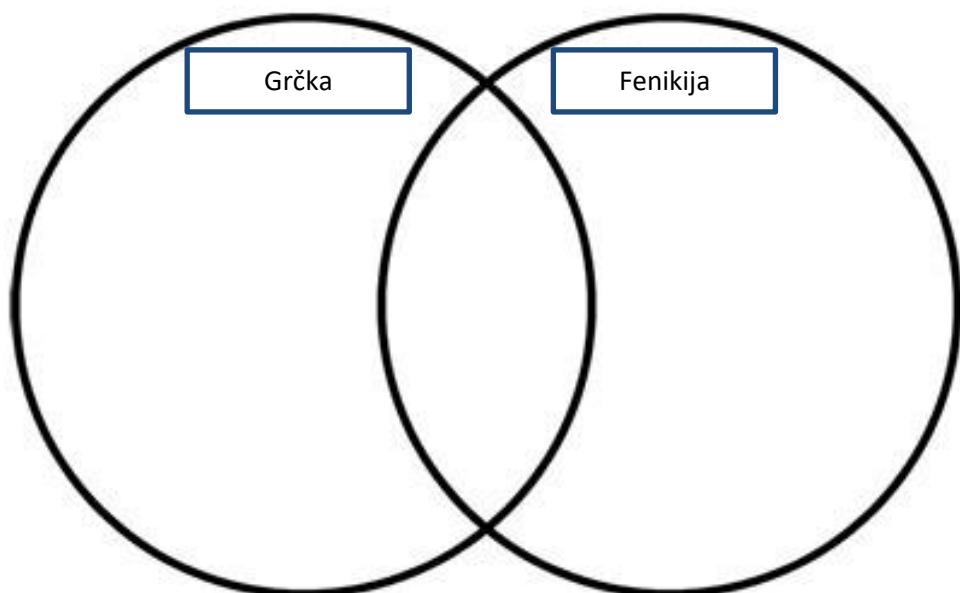


ZAJNIALOČIKO

KOLONIZACIJA

Prilog 2.

Vennov dijagram



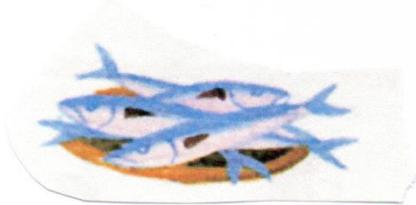
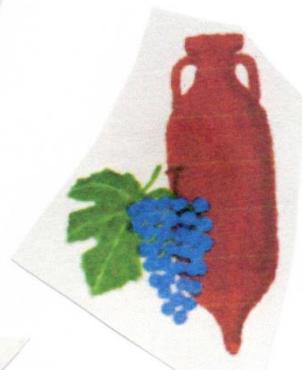
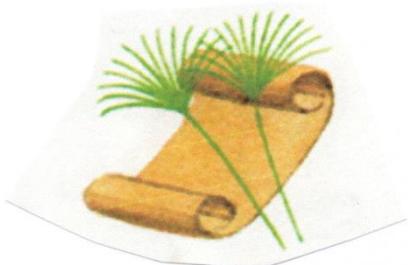
Prilog 3.



zadatak

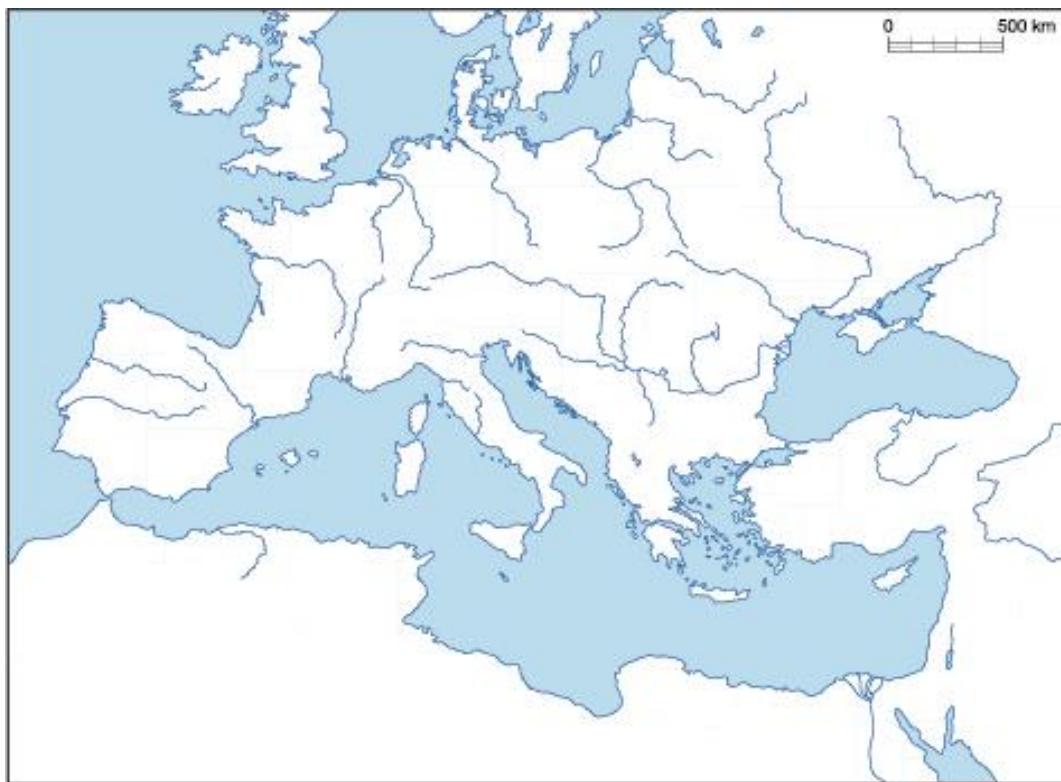
Grčki izvoz i uvoz

Poveži proizvode koje su Grci izvozili i proizvode
koje su uvozili s prikazanim brodovima.





Prilog 4



Pitanja:

1. Ucrtavaj tri fenička grada države.
2. Crvenom bojom označi područje koje su kolonizirali Grci
3. Zaokružju prostor Velike Grčke
4. Zelenom bojom označi područje koje su kolonizirali Grci
5. Ucrtavaju najvažniju feničku koloniju



Nedostatak Kartaga
bikovima "novih cedrovina
brodovi kolonije
zemlja morski Š želja
keramika zemlje
palače tržišta freske puž planinska
masline „igre alfabet vino
osvajanjem boja
purpurna



Prilog 6.

Sredozemlje - raskrižje kulture

V C T A A U Z I K X X B L U P J X F G I
X I T O K O K Z I M G B L J M D O W K Q
X J Y I B G O X X P B S X M U Y U Q R J
L X U M U V L I W P N R J G S P Y G O M
A T U H B Y O F D M Q A V D G Z Q C H O
H O Q V F X N P W V V O N E X Q Q O E H
L A M X W I I A A Q X B U R S Y S B P U
W K Y Z B C Z G M M R Y D H O P A T G R
A T B T I R A A S R E D O Z E M I L J E K
J E Q R N G T T I I P D P J Q U V Y H A
O B H G A I O R I V K D Y R T I K X K Z
B A K O Č P R A Y I C F S F D M O W A M
A F D V I T I K S B V Z R D F D G K D O
N L G C N S L M K H H C V C J Z T U M H
R A S I E L K D Y C K Y J G X F H L X U
U O V K F J T P N B Y L Y B G D U T C B
P Y C J R Z B P M B J P Q C K V Z U C R
R O D Y J H F F P O M O R C I L B R R T
U X M Q Z T E Q U X P F F E W W Y A H O
P C E A D N P Q A Q U U L Z D B Q B A Z

Feničani

Grci

pomorci

trgovci

kolonizatori

Sredozemlje

kultura

Trbuhom za
kruhom

Purpurna boja

Kartaga

alfabet



V C T A A U Z I K X X B L U P J X F G I
X I T O K O K Z I M G B L J M D O W K Q
X J Y I B G O X X P B S X M U Y U Q R J
L X U M U V L I W P N R J G S P Y G O M
A T U H B Y O F D M Q A V D G Z Q C H O
H O Q V F X N P W V V V O N E X Q Q O E H
L A M X W I I A A Q X B U R S Y S B P U
W K Y Z B C Z G M M R Y D H O P A T G R
A T S T I R A A S R E D O Z E M L J E K
J E Q R N G T T I I P D P J Q U V Y H A
O B H G A I O R I V K D Y R T I K X K Z
B A K O Č P R A Y I C F S F D M O W A M
A F D V I T I K S B V Z R D F D G K D O
N L G C N S L M K H H C V C J Z T U M H
R A S I E L K D Y C K Y J G X F H L X U
U O V K F J T P N B Y L Y B G D U T C B
P Y C J R Z B P M B J P Q C K V Z U C R
R O D Y J H F F P O M O R C I L B R R T
U X M Q Z T E Q U X P F F E W W Y A H O
P C E A D N P Q A Q U U L Z D B Q B A Z

Feničani

Grci

pomorci

trgovci

kolonizatori

Sredozemlje

kultura

trbuhomzakruhom

purpurnalboja

kartaga

alfabet